

Justitiedepartementet

ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.da@regeringskansliet.se

Remiss av Domstolsverkets promemoria Förslag
att ta bort skyldigheten att binda in domar och
slutliga beslut

Diarienummer: Ju 2025/02006

Avgränsningar

Lunds tingsrätt berörs närmast av förslaget till förordning om ändring i förordningen (1996:271) om mål och ärenden i allmän domstol och yttrar sig således i det följande endast över detta förslag.

Tingsrättens synpunkter

Inledningsvis ska framhållas att Lunds tingsrätt sedan flera år tillbaka har ett långtgående digitaliserat arbetssätt. När det specifikt gäller domar och slutliga beslut är hanteringen av dessa i princip helt digitaliserad. Det digitala arbetssättet bedöms i alla delar fungera mycket väl, såväl ur ett rättssäkerhets- som effektivitetsperspektiv. När det gäller arkivfrågor så är det tingsrättens bedömning att ett uteslutande digitalt bevarande inte är helt riskfritt. Det är därför av rättssäkerhetsskäl nödvändigt att fortsätta binda in dom- och beslutsböcker.

Dom- och beslutsböckerna utgör som Domstolsverket framhåller en central del av det nationella kulturarvet. Böckerna tillgodoser även rätten att ta del av allmänna handlingar samt behovet av information för rättsskipningen och förvaltningen. Tingsrätten delar vidare Domstolsverkets bedömning att dom- och beslutsböckerna används flitigt i forskningen. Dessa omständigheter talar i sin tur starkt för att domstolens avgöranden även fortsättningsvis bör bevaras ordnade och vårdade i pappersformat – läsbara och tillgängliga oberoende av framtida tekniska lösningar och eventuella informationssäkerhetsincidenter.

Det är riktigt att e-arkivet i de flesta fall innebär bättre sökmöjligheter än fysiska dom- och beslutsböcker. Sökningar i e-arkivet kräver dock som utgångspunkt en kännedom om målnummer, aktör eller datum. De digitala sökfunktionerna i e-arkivet är med andra ord begränsade. Vid Lunds tingsrätt förekommer därför inte sällan att de fysiska domböckerna används

både av forskare och andra beställare av allmän handling, när efterfrågad information inte är sökbar i e-arkivet. De fysiska dom- och beslutsböckerna utgör således även av detta skäl ett viktigt komplement till e-arkivet.

Fysiska dom- och beslutsböcker utgör som inledningsvis framhållits framför allt en rättssäkerhetsgaranti för arkivlagens krav på bevarande och skydd mot förstörelse, skador och obehörig åtkomst. Tingsrätten delar inte Domstolsverkets bedömning att e-arkivet fullt ut tillgodoser arkivlagens krav i dessa avseenden. Domstolsverkets förslag saknar tvärtom risk- och sårbarhetsanalyser, exempelvis beträffande långvariga driftstörningar, systemfel, framtida tekniska förändringar eller cyberangrepp. Med hänsyn till Domstolsverkets och domstolarnas ökade fokus på säkerhet och beredskap framstår avsaknaden av risk- och sårbarhetsanalyser som otillfredsställande.

IT-incidenter och systemfel är, inte minst till följd av det förändrade omvärldsläget, en realitet som kan innebära stora och i värsta fall irreparabla skador på det digitala arkivet. Kostnaderna för inbindning och hantering av fysiska dom- och beslutsböcker framstår i ljuset härav som försumbara.

Ett borttagande av skyldigheten att binda in domar och slutliga innebär visserligen inte ett hinder mot att fortsätta göra det. Tillämpningen bör dock vara enhetlig mellan domstolarna. Den uppenbara risken med ett borttagande av lagkravet är att domstolarna, troligtvis med hänvisning till kostnadsskäl, upphör med att binda in sina avgöranden.

De av Domstolsverket anförda skälen, den utvecklade digitaliseringen och kostnadsbesparingar, uppväger sammanfattningsvis inte behovet av ett fysiskt bevarande. Mot denna bakgrund avstyrker Lunds tingsrätt Domstolsverkets förslag att upphäva skyldigheten att binda in domar och slutliga beslut i dom- och beslutsböcker.

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Björn Hansson. Föredragande har varit den administrativa assessorn Maria Carnheimer.

Björn Hansson